

Lakkautettu Suomi:
Kun palvelut muuttuivat biteiksi

Veroratkaisut:
Hallituksen työkyky testissä

Italian vaalit:
Jälleen Berlusconi?

SUOMEN KUVALEHTI

SK 8 | 22.2.2013 | Hinta 6,50 €

air-o-steam



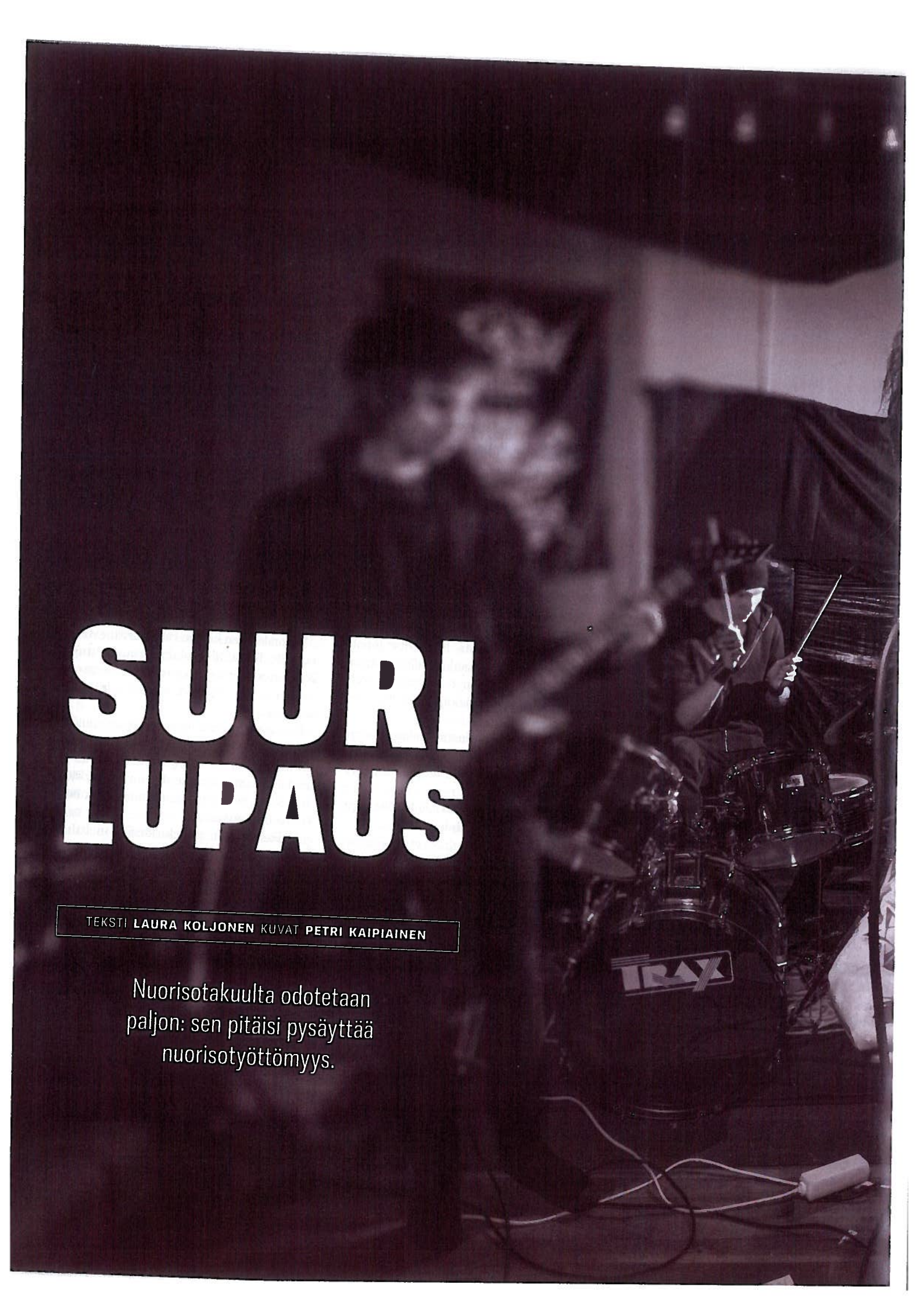
8888

8888

HAAG-HELJA
ammattikeittiö

TAKUULLA TÖITÄ

Lupaako nuorisotakuu liikaa?



SUURI LUPAUS

TEKSTI LAURA KOLJONEN KUVAT PETRI KAIPIAINEN

Nuorisotakuulta odotetaan
paljon: sen pitäisi pysäyttää
nuorisotyöttömyys.

■ Eero Virtanen
on starttipajan
apuohjaaja.



Faktat eivät naurata: vuonna 2011 noin 110 000 alle 30-vuotiaasta nuorta ei ollut suorittanut peruskoulun jälkeen mitään tutkintoa. Samaan aikaan maassamme oli 55 000 alle 30-vuotiaasta työttöntä. Ja bonuksena 40 000 nuorta oli – ja on edelleen – kokonaan kadoksissa, ulkopuolella sekä työ- että koulu-elämästä.

Tilastokeskuksen mukaan koko työikäisen väestön työttömyysaste Suomessa on ollut lähellä EU:n keskiarvoa tai hieman sen alle, mutta nuorten, 15–24-vuotiaiden, työttömyysaste Suomessa on koko 2000-luvun ollut korkeampi kuin EU-maissa keskimäärin.

Nuorten työttömyyteen on koetettu keksiä ratkaisuja edellisestä lamasta saakka. Silloin nuorisotyöttömyys nousi ennätystasolle. Esimerkiksi vuonna 1994 alimmillaan vain 28 prosenttia nuorista oli työssä. Talous lähti nousuun vuoden 1994 ja 1995 paikkeilla, mutta nuorten työttömyysluvat jäivät melko korkeiksi.

Viime keväänä poliitikot alkoivat tarjota yhä useampiin kysymyksiin vastaukseksi nuorisotakuuta.

Tämän vuoden alusta voimaan tullut, työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveystieteiden valmistelema nuorisotakuu lupaa paljon.

Takuu koskee kaikkia alle 25-vuotiaita peruskoulun käyneitä ja vastavalmistuneita sekä alle 30-vuotiaita työttömiä. Koulutus-, harjoittelu-, kuntoutus-, paja- tai työpaikka taataan kolmen kuukauden kuluessa työttömyyden alkamisesta. Yhtenä tavoitteena on, että esimerkiksi kaikille perusasteen päättävälle olisi koulutuspaikka.

Ministeriöiden lisäksi nuorisotakuuta ovat olleet kehittäneet nuorisojärjestöt, viranomaiset, työnantajat ja nuoret.

Toteutusvastuu on kunnilla sekä työ- ja elinkeinotoimistoilla.

Takuusta ei tunnu olevan kenelläkään poikkeuspuolista sanaa. Euroopan komission haluaa sen kaltaisen mallin jokaiseen jäsenmaahan.

Helsinkiläinen **Tomas Ihonen**, 19, tuntee syrjäytyneitä, mutta ei termiä nuorisotakuu. Nyt hänellä on tärkeämpääkin mietittävää. Hänen pitäisi vaihtaa koulua.

Nykyinen merkonomi-ylioppilas-kasvotutkimus Suomen Liikemiesten Kauppaopistossa ei motivoi Ihosta.

”Kirjanpidon tunteilla tuntui siltä kuin aivoni olisivat sulaneet”, Ihonen kuvailee koulunkäyntiään.

Suurin osa Ihosen peruskouluikäisistä kavereista jatkoi lukioon. Ihosen keskiarvo ei riittänyt.

”Äiti ja isä olivat sitä mieltä, että kouluun pitää mennä. Haluan myös itse saada jonkin tutkinnon ennen työelämään siirtymistä.”

Koulunkäynnin ohella Ihonen on tehnyt töitä klubitapahtumien järjestäjänä. Rahan takia hänen ei tarvitsisi mennä kouluun – hän pystyy elättämään itsensä jo nyt. Tällä hetkellä hän jakaa Pohjois-Haagassa sijaitsevan asunnon ja sen vuokran kämpppäkaaverinsa kanssa.

Ihosen haaveena on valmistua äänipuoleen erikoistuneeksi media-assistentiksi.

Sellaiseksi voi valmistua esimerkiksi Heltchin ammatillisesta oppilaitoksesta.

”Koulutuslinjalle otetaan vain muutama vuodessa. Mulla on kyllä alalta niin paljon työ- ja harrastuskokemusta, että mun pitäisi päästä sisään.”

Koulutusohjelman yhteishaku alkaa helmikuun 25. päivä. Sitä ennen Ihosen pitäisi saada kasaan ennakkotehtävät.

Ihonen sanoo olevansa onnekas, koska hän tietää, mitä tahtoo.

”On mullakin pari kaveria, joita voisi sanoa syrjäytyneiksi. Yritän tsemppata niitä ja sanon, että mieti, mikä sua kiinnostaa. Yleensä niitä kiinnostaa vain tietokoneella pelaaminen.”

Niin kiinnosti Ihostakin vielä muutama vuosi sitten.

Vanhempien uhkailut kaikuivat kuuroille korville, ja päivärytmi kääntyi ylösalaisin, kun teini-ikäinen pelasi yöt verkossa *World of Warcraftia*. Se on verkkoroolipeli, jonka pelaajat ovat ympäri maailmaa.

”Olin tosi masentunut arkeen. Kävin koulussa, mutta se oli tympeää. Kaikki muu aika meni pelaamiseen, ja olinkin siinä hyvä.”

Eräänä päivänä koululla järjestettiin tapahtuma, johon tarvittiin valomiehiä. Ihosella ei ollut hajuakaan, mikä valomiehiä oli, mutta se kuulosti kiinnostavalta. Hän meni kokeilemaan ja huomasi puuhan olevan yllättävän hauskaa. Seuraavan kerran, kun koululla tarvittiin taas apua teknisissä asioissa, äänessä ja valossa, Ihonen ilmoittautui vapaaehtoiseksi.

Pelaaminen alkoi vähentyä.

”Olen sanonut mun kavereille, että kannattaa tehdä mahdollisimman paljon. Oma juttu löytyy kyllä. Oppiminen motivoi, kun on kiinnostunut. Mielestäni nautinnollista elämää ei voi rakentaa miettimällä, kuinka paljon tienaa.”

Vantaalla nuorisotyöttömyyden kasvu on pysähtynyt, vaikka lähialueilla, Helsingissä ja Espoossa, toimeentulotukea saavien nuorten osuus jatkaa kasvuaan.

Vantaalla asioihin puututtiin jo kauan ennen nuorisotakuuta. Vuosituhannen vaihteessa huomattiin, että peruskoulunsa päättäneiden joukkoon mahtui aina usean sadan nuoren ryhmä, joka ei hakenut mihinkään.

Kehitystyö aloitettiin vuonna 2002. Nyt tulokset näkyvät.

Vantaalla asioihin puututtiin jo kauan ennen nuorisotakuuta.



■ Aleksina Peltola
opiskelee oppisopi-
muksella.

Suomessa on 110 000 nuorta aikuista, joilta puuttuu toisen asteen koulutus.

Viime vuonna Vantaan peruskouluista valmistui yhteensä 2500 oppilasta, joista 369 jätti yhteishaun väliin. 330 nuorta saatiin sijoitettua koulutukseen tai työpajalle alkusyksystä, ja lopuille 30 nuorelle löytyi paikka loppusyksyn aikana.

Nuorisopalveluiden johtaja **Eija Ahola** kertoo, että vuodesta 2008 Vantaa on saanut sijoitettua lähes kaikki nuoret erilaisiin koulutuksiin, työharjoitteluun tai muuhun mielekkääseen toimintaan.

Tärkeintä Aholan mukaan on se, että kaikki viranomaiset pelaavat yhteen eivätkä vain pompota nuorta luukulta toiselle.

Vantaalla nuorten koordinaatioryhmän kokoonpanoon kuuluvat opetustoimi, nuorisopalvelut, liikunta- ja kulttuuripalvelut, sosiaali- ja terveystoimi sekä työhallinnon, poliisihallinnon, seurakunnan ja armeijan edustajat.

"Varmin tapa saada nuorisotakuu epäo-
nistumaan on tehdä siitä liian byrokraattinen", Ahola sanoo.

Aholan mukaan nuoria voidaan auttaa, mutta toimet pitää räätälöidä. 30 nuorisopalvelutyövuoden kokemuksella hän tietää, että samaa mallia on ihan turha tarjota kaikille.

Vantaalla onkin mistä valita. On työpajatoimintaa, kymppiluokkia ja ammattistartteja, tuettua oppisopimusta sekä ohjaus- ja tukikeskuspalveluja.

"Tarkoituksena on, että nuorelle on tarjolla joko lisäopetuspaikka, ammattistartti tai tarvittaessa hoitopaikka, sillä osalla nuorista on pahoja mielenterveys- tai päihdeongelmia, jotka haittaavat koulutuspaikan saantia tai koulussa menestymistä."

Tammikuussa 2011 Vantaalla aloitti toimintansa nuorten ohjaus- ja tukikeskus Kipinä. Sen lisäksi, että se auttaa nuoria etsimään koulutusta tai mahdollisen hoitopaikan, Kipinän työntekijät ottavat aktiivisesti yhteyttä niihin nuoriin, jotka tarvitsevat tukea eivätkä itse osaa hakeutua palveluiden piiriin. Myös 17-18-vuotiailla nuorilla, joilla peruskoulu on kesken, on mahdollisuus suorittaa opinnot loppuun.

Tuloksiin ei silti voi jäädä paistattelemaan.

"Tietenkin osa keskeyttää koulutuksensa – ihan niin kuin muissakin kaupungeis-

sa – mutta sitten etsimme yhdessä uuden suunnan. Asioihin pitää vain puuttua mahdollisimman nopeasti."

Ahola toivoo joustoa myös työelämään. Nuorelle pitäisi antaa aikaa kasvaa tehtäväänsä.

"Toivon, että työnantajien ja yritysmaailman suhtautuminen nuoria kohtaan olisi ymmärtävä. Nuoret ovat vielä raakileita."

Rahaa valtakunnalliseen nuorisotakuuseen on varattu 60 miljoonaa euroa per vuosi, mutta summan ei uskota riittävän. Sen takia nuorisotakuutyöryhmä ehdotti maaliskuun 2012 kehysriiheä varten, että nuorisotakuun täyttämiseksi varataan lisärahaa ensi vuodelle 27 miljoonaa euroa ja vuosiksi 2014–2016 yhteensä 52 miljoonaa euroa.

Nuorisotakuuseen ollaan valmiita panostamaan, sillä sen uskotaan lisäävän kasvua.

Kasvuun uskoo ainakin työministeri **Lauri Ihalainen** (sd). Hänen vuotensa alkoi fanfaarein, kun suomalainen nuorisotyön palvelu- ja vaikuttajajärjestö Allianssi myönsi Ihalaiselle vuoden 2013 Nuori toimija-tunnustuksen. Allianssi piti Ihalaista merkittävänä vaikuttajana nuorisotakuun taustalla.

Mutta nuorisotakuuseen – miksi se on niin tärkeä hanke?

"Jos halutaan pidentää suomalaisten työuria, on pidettävä huoli, että Suomen nuorisotakuu saa koulutusta", Ihalainen perustelee.

Tällä hetkellä Suomessa on siis 110 000 nuorta aikuista, joilta puuttuu toisen asteen koulutus. Tilastokeskuksen mukaan peruskoulunsa keväällä 2011 päättäneistä yli yhdeksän prosenttia eli lähes 6 000 ei jatkanut saman vuoden syksynä toisella asteella eli lukiossa tai ammattikoulussa. Uusista ylioppilaista jatko-opintojen ulkopuolelle jäi jopa 62 prosenttia eli 20 277 nuorta.

Nyt nämä nuoret pitäisi kouluttaa ja ohjata työelämän pariin 60 miljoonalla eurolla.

Ihalaisen brosyyreistä selviää, että koulutustakuuseen on varattu 24 miljoonaa, työllisyystakuuseen 28 miljoonaa euroa ja etsivään nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan yhteensä 8 miljoonaa euroa vuodessa. Sen lisäksi nuorten aikuisten osaamisohjelmaan on varattu 27–52 miljoonaa euroa.



Sillä rahalla saadaan muun muassa TE-toimistoihin 60 ihmistä auttamaan nuoria ammatinvalinnassa ja tekemään heille työllistymissuunnitelmia kahden viikon kuluessa työhaun alkamisesta. Opetushallinnon puolella lisätään koulutuspaikkoja ja siirretään niitä syrjäseuduilta suuriin kaupunkeihin. Summan pitäisi riittää myös oppisopimuskoulutuksen lisäämiseen ja työnantajille maksettavaa koulutuskorvauksen korottamiseen muutamasta sadasta eurosta 800 euroon kuukaudessa.

Jos mitään ei tehdä, rahaa menee vielä



enemmän: nuorten syrjäytymisen kustannukset huitelevat 300 miljoonan euron vuositasolla.

"Tietenkään nuorisotakuu ei ratkaise kaikkea, sillä nämä ongelmat ovat kasautuneet vuosien saatossa", Ihalainen sanoo.

Erästä paperia ministeri on alleviivannut keltaisella yliviivaustussilla erityisen ahkerasti. Paperi kertoo nuorten työllistämistä rakennusosalalle.

Tuoreen esityksen mukaan rakennusosalalle ollaan kehittelemässä matalan kynnyksen työllistymispolku nuorille. Aluksi on

lyhyt uravalmennusvaihe ja työkokeiluvaihe, joiden aikana nuori saa työmarkkinatukea. Tämän jälkeen nuori saa puolen vuoden työsuhteen, jonka palkkataso sovitaan rakennusalan sopimusosapuolten kesken.

Yritys saa palkkaamiseen hallitukselta palkkatukea. Puolen vuoden jälkeen yrityksen oma kummihenkilö katsoo nuoren kanssa, jatketaanko työsuhdetta vai mitä tehdään.

Ihalainen on ehdotuksesta innoissaan.

"Tällaisia hankkeita me tarvitsemme lisää."

■ Tomas Ihonen vaihtaa koulua.

Hyvinkäällä asuva Aleksina Peltola, 18, opiskelee oppisopimuksella.

Nuorisotakuun on tarkoitus helpottaa myös tuohon opiskelumuotoon hakeutumista.

Opetusministeri Jukka Gustafsson (sd) ilmoitti 9.2. Ylen *Ykkösaamu*-ohjelmassa esittävänsä hallituksen puoliväliriihessä vähintään 30 miljoonan euron lisäystä oppisopimuskoulutukseen.

Oppisopimuskoulutuksessa on tällä het-

kellä lähes 30 000 ihmistä. Nuoret ovat kuitenkin aliedustettuina. Esimerkiksi alle 20-vuotiaita nuoria on oppisopimuskoulutuksessa vajaat 700.

Peltola suorittaa hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkintoa. Oppisopimuksen hallinnon hoitaa oppisopimuskeskus Hyria Hyvinkäällä. Koulutus on kaksivuotinen.

Noin kerran viikossa Aleksina käy koulussa saamassa tietopuolista opetusta. Muut neljä päivää hän työskentelee Pitopalvelu Tiina Oy:ssä, joka toimii Järvenpäässä Sibelius-Akatemian kurssikeskuksessa, Kalliola-Kuninkaalassa. Tilausravintolan päivittäinen asiakasmäärä vaihtelee paristakymmenestä sataan.

Vähän ennen puolta päivää työt aloittanut Peltola on sullonut ruskeat hiuksensa keittiöpäähineen sisään ja tarjoilee lounaaksi kaalilaatikkoo. Päivä on alkanut sämpylöiden leipomisella.

”Tykkään laittaa ruokaa, mutta työ on paljon muutakin kuin kokkaamista. Täällä pitää huolehtia kaikesta. Ruuat pitää valmistella, astiat kattaa ja korjata ja tiskit tiskata. Ruuan pitää olla lämmintä oikeaan aikaan, eikä maitopurkki kävele pöydälle itsekseen”, Peltola luettelee.

Hän sanoo oppisopimuskoulutuksen olevan ensimmäinen paikka, jonka hän on hoitanut aivan itsenäisesti. Lukioon hän sanoo menneensä, koska kaveritkin menivät. Jos kaveri jäi jonakin päivänä kotiin, Peltolakin saattoi jäädä.

Pikkuhiljaa hän putosi opetusvauhdista, kunnes viime keväänä käveli opinto-ohjaajan huoneeseen ja sanoi, ettei lukio taida olla hänen juttunsa. Opinto-ohjaaja suositteli oppisopimuskoulutusta.

Pidempiä miettimättä Peltola kiikutti paperinsa aikaisemman kesätyöpaikkansa työnantajille **Tiina Kuismalle** ja **Teija Saarelaiselle**, ja kysyi, voisiko hän tulla oppisopimukseen.

Nyt kun puoli vuotta on takana, Peltola sanoo olevansa motivoitunut tulemaan töihin – ala tuntuu itselle sopivalta.

Työnantajatkin sanovat, että Peltolan koulutus on sujunut oikein hyvin.

”En tiennyt oppisopimuksesta mitään ennen tätä”, Teija Saarelainen myöntää.

”Joten jo alussa päätin, että kysyn heti, jos en ymmärrä jotakin. Käymme tarpeen mukaan myös oppisopimusinfoissa.”

Peltolan työehtosopimuksen mukaisen palkan työ- ja koulupäivistä maksaa Pitopalvelu Tiina Oy. Palkkatukea yritys on hakenut työ- ja elinkeinotoimistosta ja sen suuruus on keskimäärin 700 euroa kuukaudessa. Koulutuskorvausta he saavat 85 euroa kuukaudessa oppisopimuskeskukselta. Korvauksen määrä vaihtelee tapauskohtaisesti riippuen valtion myöntämästä rahoituksesta ja koulutuksen kustannuksista.

Peltola asuu vielä kotona, mutta haaveilee jo omasta asunnosta. Tällä hetkellä tärkeintä koulutuksen lisäksi on ajokortti, jota Peltola rahoittaa palkallaan.

”Auto tulee helpottamaan elämääni niin paljon. Autolla ajan töihin puolessa tunnissa, mutta junalla ja bussilla matkaan menee tunti ja vartti.”

Nuorisotakuu vaikuttaa loistoratkaisulta niille, jotka löytävät oman alansa joko koulutuksen, pajan tai oppisopimuskoulutuksen kautta. Mutta entä ne, jotka eivät toistuvista yrityksistä huolimatta tunnista tarjottuja paikkoja omikseen?

Heitä voivat odottaa erilaiset sanktiot.

Jaana Lähteenmaa on Helsingin Yliopiston sosiaalitieteiden laitoksen yliopistotutkija. Tällä hetkellä hän tutkii nuorisotyöttömyyttä ja aktiivintipolitiikan ongelmia Suomen Akatemian rahoittamassa projektissa.

Lähteenmaa tutki nuorisotyöttömyyttä ja nuoria työttömiä jo vuosina 2008–2011 ollessaan Tampereen yliopistossa. Tutkimustensa kautta hän kiinnostui aktiivintipolitiikasta ja sen paradokseista.

Nuorisotakuusta hän kuuli vuosi sitten.

Haastatteluhetkellä Lähteenmaa on Puolassa puhumassa nuorten aktiivinnin paradokseista.

”Merkille pantavaa oli, ja on, että yhtäkään niin sanottua nuorisotutkijaa – siis tutkijaa, jonka erikoisala on nuoriso – ei ollut kutsuttu takuun suunnitteluun ja valmistelutyöryhmään”, hän kirjoittaa sähköpostivastauksessaan.

Toinen asia, joka häntä takuussa huolestaa, on tilanne, jossa nuori ei halua ottaa

vastaan tarjottua koulutus- tai työpaikkaa, koska se ei vastaa hänen koulutustaan.

”Nuorisotakuun virallisissa julistuksissa ilmoitetaan ja vakuutetaan, että kaikista nuorten tulevaisuutta koskevista asioista sovitaan yhdessä nuoren kanssa, neuvotellaan ja mietitään. Se on kaunis ja hieno tavoite, mutta toteuttaminen voi olla vaikeaa”, Lähteenmaa kirjoittaa.

Lähteenmaa huomauttaa, että esimerkiksi Iso-Britanniassa työttömien nuorten aktiivointi on johtanut siihen, että akateemisesti koulutetut työttömät nuoret on pakotettu sanktioiden uhalla siivoamaan tavaramaljojen lattiaita.

”Ja selvennykseksi: siivoamisessa ei ole mitään vikaa, olen itsekin siivonnut lattiaita, mutta pakottamisessa on. Tuskinpa nuori akateemisen työtön haluaa juuri siivoajan työkokemusta.”

No sitten ei varmasti kannata ottaa vastaan siivoajan hommia, on ensimmäinen ajatus.

Paitsi että aktiivinnista kieltäytyvältä nuorelta voidaan lopulta ottaa pois 20–40 prosenttia perustoimeentulosta.

”Ehkä nuorisotakuuta hehkuttamalla pyritään hautaamaan näkymättömiin vaikeita asioita, joista ei haluta puhuttavan. Eli vaikkapa siitä, että koko työyhteiskunta Euroopassa on kriisissä. Kaikille nuorille ei välttämättä enää koskaan löydy perinteisiä palkkatöitä.”

Mitä jos sinun pitäisi päättää tulevaisuudestasi tänään? Tai tällä viikolla? Ensi kuussa?

Helppoa: vastaat vain, mitä haluaisit tehdä loppuelämälläsi.

Miten niin mikään ei kiinnostaa, etkä jaksa herätä? Nyt vaan otat itseäsi niskasta kiinni ja alat herätä ajoissa. Et kai aio elellä sossun rahoilla ikuisesti?

Hyvää tarkoittavia, turhautuneita, turhia kysymyksiä.

Starttipajalla näitä kysymyksiä ei kysytä ainakaan heti aluksi. Pajalla nuoret voivat opetella päivärytmiä, tehdä sitä, mikä kiinnostaa, huomata, etteivät ole päättämättömyytensä kanssa yksin.

Tampereella aloitti jo viime vuoden puolella kolmen yhdistyksen yhteinen startti-

tarjottuja paikkoja omikseen?

valmennus. Yleensä pajat ovat kaupunkien tai kuntien järjestämiä, mutta Tampereen pajoilla toimintaa organisoivat yhdistykset: Silta-Valmennusyhdistys ry, Pirkanmaan Sininauha ry ja Kuntoutuspolku ry.

Nuorten startti tarjoaa matalan kynnyksen toimintaa tamperelaisille 18–29-vuotiaille työttömille nuorille. Tampereen kaupungin ja EU:n rahoittamaa toimintaa järjestetään kolmella eri pajalla.

Satsaus on iso: tavoitteena on, että vuositain pajan käy 60 nuorta.

Nuorten startti alkoi työntekijöiden osalta jo vuonna 2011, mutta asiakkaita alkoi tulla alkuvuonna 2012. Pirkanmaan Sininauha ry:n palvelujohtaja **Kati Eerola** on ollut hankkeessa mukana alusta asti.

”Emme ole keksimässä pyörää uudesta, kokeilemme tässä kunnassa vain jotakin uutta”, Eerola sanoo.

Projektile haettiin tukea, kun tilanne alkoi näyttää erityisen ankealta. Vuonna 2011 Tampereen nuorisotyöttömyys oli 16 suurimman kaupungin vertailussa kuudenneksi pahin.

”Paja ei työllistä, vaan jatkoloputtaa. Tavoitteena on saada nuoriso pois sosiaalilukulta ja elämän syrjästä kiinni.”

Eerola kertoo, että pajanuorten taustat ovat hyvin erilaiset.

Osalla on pahoja mielenterveysongelmia, osalla on päihdeongelmia ja osa ajelehtii, koska ei ole päässyt kouluun tai koulut ovat jääneet kesken.

”Syrjäytymiskeskustelussa pitäisi muistaa se, ettei ole yhtä oikeaa ratkaisua. Kun ratkaisuja haetaan massoille, sama kaava ei välttämättä toimi kaikille. Koululaitos on tästä hyvä esimerkki.”

Eero Virtanen, 24, kävi Sininauhaliiton Hatanpään starttipajan noin vuosi sitten.

Hatanpää on pari kilometriä Tampereen keskustan ulkopuolella.

Nyt Virtanen on siirtynyt kuntouttavaan työtoimintaan, ja toimii startissa apuohjaajana. Pajalla hän vetää nuorille muun muassa Unelma-ryhmää. Nimensä mukaisesti siellä keskustellaan unelmista.

”Jotkut miettivät unelmiaan ensimmäistä kertaa elämässään”, Virtanen sanoo.

Hatanpään starttipajassa on oma bändiryhmä, nuorten improvisaatiopaja ja lehtityöryhmä. Noin puolen vuoden tavoitteelliseen toimintaan kuuluu myös arjen taitojen opettelua, kuten ruuanlaittoa, ja ryhmässä työskentelyä. Sen lisäksi nuoret voivat tavata pajalla sosiaalityöntekijää joka toinen viikko.

Tampereella nuorten starttiin osallistuvat saavat etuutena bussikortin sekä paja-päivinä aamupalan ja lounaan.

Virtanen aloitti pajalla päästyään katkolta. Hän keskeytti jatkohoidon, josta hänet ohjattiin pajalle, ettei hän jäisi tyhjän päälle. Hän sitoutui käymään pajan.

Virtasen koulutushistoriaan mahtui peruskoulun lisäksi kesken jäänyt ammattikoulun kokkilinja. Sekoilua ja päihdekatkaisuja ja pahoja onnettomuuksia oli kertynyt sitäkin enemmän.

Siinä vaiheessa, kun häntä ei enää harkittanut käyttää likaisia neuloja eivätkä huumeet tarjonneet pakoa arjesta, Virtanen päätti lopettaa niiden käytön ja mennä katkaisuun.

”Huumeilla ei ollut minulle enää mitään uutta annettavaa.”

Puolen vuoden pajajakson jälkeen Virtanen mietti jatkosuunnitelmiaan. Jakso oli sujunut hyvin: hän oli pysynyt kuivilla. Oh-

jaajan kanssa heräsi ajatus, että hän voisi jatkaa startissa apuohjaajan roolissa.

”Kaikki alkoi järjestyä. Ensin ajattelin, että en saa asuntoakaan, kun luottotiedot olivat menneet, mutta otin taktiikakseni soittaa vuokranantajille ja mennä käymään, että he näkevät, että olen skarppi. Ihme kyllä sain asunnon.”

Entä mikä on raitistuneen Eero Virtasen unelma?

”Saavuttaa tasapaino elämässä. Sitä rakentaessani aion hakea opiskelemaan sosiaali- ja terveystieteitä.”

”Nyt kerään koulutukseen tarvittavia työkokemuspisteitä. Olisi hienoa joskus työskennellä perhetukikeskuksessa ja auttaa nuoria, jotka ovat samankaltaisessa tilanteessa kuin itse olin.”

Hän uskoo, että taustasta olisi myös hyötyä. ”Tiedän, miltä tuntuu, kun mikään ei kiinnosta ja oma elämä oksettaa niin paljon, että pää on pakko saada joka päivä sekaista. Kyllä oma kokemukseni voi auttaa muitakin.”

Helmikuun 19. päivä Virtanen siirtyy etsivään nuorisotyöhön.

Mutta vielä tärkeämpi etappi odottaa maaliskuussa. Silloin alkaa yhteishaku, ja Virtanenkin tietää, mihin ruutuun raksin laittaa. **SK**

Ammattikoulupaikkoja leikataan

► Opetusalan Ammattijärjestö OAJ epäilee, ettei nuorisotakuu voi toteutua ammattikoulupaikkojen vähentämisen takia.

Viime vuoden marraskuussa opetusministeriö julkisti suunnitelmat toisen asteen ammatillisen koulutuksen eli ammattikoulujen maakuntaakohtaisista opiskelupaikkojen vähennyksistä. Paikkojen vähennysmäärä on vuoteen 2016 mennessä yli 7 000 ja ne kohdistuvat eniten Pohjois- ja Itä-Suomeen. Sen sijaan Uusimaa saa paikkoja lisää.

OAJ:n puheenjohtaja **Olli Luukkainen** on sitä mieltä, että leikkaukset pitäisi perua ja ammattikoulupaikkoja pikemminkin lisätä.

Luukkaisen mielestä hallituksen leikkamat ammattikoulupaikat on tehty virheellisiin lukuihin perustuen.

OAJ:n ja Tilastokeskuksen lukujen perusteella todellisia aloituspaikkoja on 0,44 yhtä opiskelijaa kohden, kun mukaan luetaan sekä työssä olevat että työtä vailla olevat nuoret, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa. Hallituksen mukaan aloituspaikkoja on 1,27 per opiskelija.

Opetusministeri **Jukka Gustafssonin** erityisavustaja **Aleksi Kalenius** kommentoi Luukkaisen lukuja seuraavasti:

”Eriolaiset luvut johtuvat siitä, että OAJ laskee mukaan työttömät ja vailla toisen asteen koulutusta olevat. Tälle joukolle ministeriö on varannut yhteensä 52 miljoonaa euroa nuorten aikuisten osaamiskoulutukseen.” ■